

Löytäjät - toimintamalli

Syrjäytyneiden nuorten löytäminen ja tukeminen
kohti omaa polkua

Riikka Sompi
projektikoordinaattori

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Hanke rahoitetaan osana unionin Covid-19-pandemian johdosta toteuttamia toimia.

LAHDEN DIAKONIALAITOS

Hyvän elämän puolesta

SISÄLLYS

1. Löytäjät	4
1.1. Toiminnan tarkoitus ja kohderyhmä	4
1.2. Nuorten löytäminen	5
2. Löytäjät- toiminta.....	7
2.1. Vertaiskehittäjä	7
2.2. Yksilö- ja ryhmävalmennukset	7
2.3. Työkokeilu Löytäjissä.....	8
2.4. Jatkotuen varmistaminen	8
3. Toiminnan vaikutukset	9

1. Löytäjät

1.1. Toiminnan tarkoitus ja kohderyhmä

Löytäjät- toimintamalli kehitettiin Lahden Diakonialaitoksella Löytäjät – vaikuttavalla asiakasohjauksella nuoret koulutukseen ja töihin- hankkeen aikana. Toiminnalla tähdätään kohderyhmän eli syrjäytyneiden ja pitkään palvelujen ulkopuolella olleiden nuorten (16-29-vuotiaat) löytämiseen ja tukemiseen kohti omaa urapolkua. Toiminnan tavoitteena on, että nuoret löytäisivät koulu- tai opiskelupaikan tai ohjautuisivat työkokeiluun tai muuhun osallisuutta vahvistavaan toimintaan. Olennaista on myös nuorten digitaitojen vahvistaminen. Lahden Diakonialaitoksen Löytäjät- toiminnassa nuoret pääsivät yhteiskehittämään myös sähköistä asiakasohjausalustaa, joka julkaistiin Diakonialaitoksen internetsivuilla. Alusta toimii matalan kynnyksen periaatteella ja sen kautta ohjautuminen Diakonialaitoksen tuen piiriin on entistä vaivattomampaa.

Koettu osallisuus kertoo, kuinka ihminen kokee asemansa ympäröivässä yhteiskunnassa ja suhteensa muihin ihmisiin. Löytäjät- toiminnassa seurattiin toimintaan osallistuvien nuorten osallisuuden kokemuksen muutosta toiminnan aikana. Osallisuutta mitattiin toiminnassa THL:n osallisuusindikaattorin avulla. Nuoret täyttivät osallisuusindikaattorilomakkeen toiminnan alussa ja lopussa. Alkupisteet antoivat työntekijälle tärkeää informaatiota nuoren sen hetkisestä tilanteesta ja lomakkeiden pohjalta käytiin alussa keskustelua osallisuuden kokemukseen vaikuttavista tekijöistä ja uhista kunkin nuoren kohdalla. Löytäjät- toiminnassa osallisuusindikaattori on oivallinen mittari, koska sen avulla saadaan syrjäytyneen nuoren tilanteesta kokonaiskuva heti alkuvaiheessa ja toiminnan lopussa taas voidaan arvioida jatkotuen tarvetta.

- Koronan seurauksena monelta koulutus- ja työelämän ulkopuolella oleva nuorelta on puuttunut kontakti palveluihin
- Nuorisotyön ja etsivän työn kentällä havaittu olevan sellaisia nuoria, jotka eivät ole perinteisten keinojen avulla löydettävissä

 DILA
LAHDEN DIAKONIALAITOS

Millaisia uusia löytävän työn menetelmiä on löydettävissä syrjäytyneiden nuorten tavoittamiseksi?

Vipuvoimaa EU:lta 2014–2020

 Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

Hanke rahoitetaan osana unionin Covid-19-pandemian johdosta toteuttamia toimia.

Sokra osallisuusindikaattori

Mitä mieltä olet seuraavista väittämistä?

Merkitse jokaisen väittämän kohdalla se vaihtoehto, joka kuvaa parhaiten omaa kokemustasi.

	täysin eri mieltä	jokseeni eri mieltä	ei samaa eikä eri mieltä	jokseeni samaa mieltä	täysin samaa mieltä
Tunnen, että päivittäiset tekemiseni ovat merkityksellisiä	☐	☐	☐	☐	☐
Saan myönteistä palautetta tekemisistäni	☐	☐	☐	☐	☐
Kuulun itselleni tärkeään ryhmään tai yhteisöön	☐	☐	☐	☐	☐
Olen tarpeellinen muille ihmisille	☐	☐	☐	☐	☐
Pystyn vaikuttamaan oman elämäni kulkuun	☐	☐	☐	☐	☐
Tunnen, että elämälläni on tarkoitus	☐	☐	☐	☐	☐
Pystyn tavoittelemaan minulle tärkeitä asioita	☐	☐	☐	☐	☐
Saan itse apua silloin, kun sitä todella tarvitsen	☐	☐	☐	☐	☐
Koen, että minuun luotetaan	☐	☐	☐	☐	☐
Pystyn vaikuttamaan joihinkin elinympäristöni asioihin	☐	☐	☐	☐	☐

© Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, 2019, all rights reserved

Rastitathan alla vielä taustatieto:

Ikä: 13-17 v. 18-29 v. 30-45 v. 46-62 v. Yli 63 v.

Sukupuoli: Nainen Mies Muu

Ymmärtän, että Osallisuusindikaattoriin vastauksista voidaan tehdä yhteenvetoja, tehdä tutkimuksia ja viestiä tuloksista medialle. Yksittäisiä vastaajia ei voida tunnistaa.

Sokra osallisuusindikaattori (THL).

1.2. Nuorten löytäminen

Löytäjiä toimintaa suunniteltaessa oli tiedossa, että yhteiskunnassamme on paljon pitkään palvelujen ulkopuolella olevia nuoria, joita ei löydetä perinteisten etsivän työn keinojen avulla. Tiedettiin, että syrjäytyneet nuoret eivät oletettavasti itse kohtaa Löytäjiä toiminnasta kertovia mainoksia tai ohjautu omatoimisesti palvelujen piiriin. Siksi Löytäjiä mainontaa kohdennettiin nuorten läheisverkostoon. Oletettiin, että monella syrjäytyneellä nuorella on läheisiä, jotka ovat nuorten tilanteista huolissaan.

Kaupungin viidessä eri valotaulussa oli viikon ajan esillä Löytäjiä mainos, jossa läheisiä rohkaistiin ottamaan yhteyttä, mikäli heidän lähipiirissään on syrjäytynyt ja vailla omaa polkua oleva nuori (kuva 1). Lisäksi paikallisissa sanomalehdissä julkaistiin mainokset Löytäjistä (kuva 2).

Mainostamisen lisäksi toiminnassa verkostoiduttiin aktiivisesti alueen eri toimijoiden kanssa. Toiminnan mainostaminen yhteistyökumppaneille ja aktiivinen esilläolo sosiaalisessa mediassa olivat tärkeitä keinoja saada asiakkaita ohjautumaan toimintaan muiden toimijoiden piiristä. Löytäjiä toimintaa esiteltiin muun muassa psykiatrian poliklinikalle, Ohjaamolle, Kelaan ja Kelan nuottivalmentajille, etsivälle ja jalkautuvalle nuorisotyölle, kuntakokeiluun sekä alueen kouluihin mahdollisten tulevien koulupudokkaiden varhaista tukemista ajatellen.

Löytäjät- toiminnan vertaiskehittäjä piti myös Tuen tuoli- nimistä matalan kynnyksen tukimuotoa paikallisessa nuorten suosimassa kauppakeskuksessa. Nuori saattoi istah-
taa juttelemaan koulutus- tai työllistymisasiosta, mutta yhtä tärkeää oli sosiaalisen
tuen tarjoaminen ja yleinen keskusteluapu.

LÖYTÄVÄN TYÖN MENETELMÄT

- Alueen toimijoiden kontaktoiminen
 - psykiatrisen poliklinikan, jälkihuolto, oppilaitokset, kuntakokeilu
- Sosiaalisen median ja virtuaaliympäristöjen hyödyntäminen
 - Instagram, Discord

 DILA
LAHDEN DIAKONIALAITOS

- Perinteisen median hyödyntäminen
 - Lehti-ilmoitusten sarja paikallislehdissä (Uusi-Lahti, ESS)
- Valotaulu-mainokset
 - Kaupungin 5 eri valotaulussa viikon ajan
- Tuen tuoli
- Aktiivinen markkinointi alueen työllistymistä ja koulutusta edistävissä tapahtumissa

 DILA
LAHDEN DIAKONIALAITOS

Kaupungin valotauluissa ollut mainos.

Paikallislehdissä julkaistu mainos.

2. Löytäjät- toiminta

2.1. Vertaiskehittäjä

Oleellinen osa Löytäjät- toimintamallia oli vertaiskehittäjän toiminnan pilotointi. Vertaiskehittäjä toi toimintaan kokemusosaamista syrjäytymisestä, palveluiden ulkopuolella olemisesta sekä työllisyyspalveluiden asiakkuudesta. Kokemukseen perustuva osaaminen toi tukea vaikeassa työllisyystilanteessa oleville nuorille ja toimi kokemukseen perustuvana väylänä suhteessa työllisyyspalveluihin.

Tuen tuoli- toiminnan lisäksi vertaiskehittäjä jalkautui aktiivisesti nuorten pariin keskustelemaan, kertomaan toiminnasta ja jakamaan Löytäjien flyereita. Hän myös kirjautui peli- ja virtuaaliympäristöihin etsimään nuoria. Ryhmävalmennuksiin osallistuminen vertaisena oli myös tärkeä osa vertaiskehittäjän toimintaa.

2.2. Yksilö- ja ryhmävalmennukset

Kun nuoria alkoi ohjautua Löytäjät- toimintaan, käynnistyivät yksilövalmennukset. Yksilövalmennuksissa käytiin läpi koulutukseen ja työhön liittyviä asioita, kuten kouluhakuja, pääsykoetilanteita, työhakemusten täyttämistä ja työhaastattelutilanteita. Jokaiselle nuorelle räätälöitiin oma tavoitteellinen polku. Koska tiedetään, että ihmisen hyvinvointi on monen tekijän summa, tuli yksilövalmennuksissa huomioida myös psykososiaalinen ja taloudellinen tuki sekä nuoren hyvinvoinnin haasteet. Osallisuusindikaattorin nuoret täyttivät nimenomaan yksilövalmennusten alussa.

Yksilövalmennuksissa tehtiin myös erilaisia mielen hyvinvointiin ja muun muassa nuoren unelmiin liittyviä harjoituksia. Eniten nuoret kuitenkin kaipasivat keskusteluapua ja aikuista rinnalla kulkijaa. Monet tarvitsivat apua erilaisten hakemusten täyttämiseen tai muiden arjen asioiden hoitamiseen. Yksilölliselle tuelle onkin tärkeää varata toiminnassa tarpeeksi aikaa. Luottamus ei synny hetkessä ja nuorten ongelmat ovat usein monen tekijän summa. On hyvä varautua siihen, että monella nuorella on psyykkiseen ja fyysiseen hyvinvointiin liittyviä haasteita, joiden osalta on tärkeää ottaa kontakti myös terveydenhuoltoon ennen koulutukseen tai työelämään hakeutumista. Riittävä, kokonaisvaltainen tuki ja moniammatillinen yhteistyö on nuoren tulevaisuuden kannalta äärimmäisen tärkeää.

Ryhmävalmennukset käynnistyivät, kun nuoria oli alkanut ohjautua toimintaan enemmän. Ryhmävalmennuksissa pääteemoina olivat työhön ja koulutukseen liittyvät asiat. Myös raha-asiat, kodinhoito, terveydenhuolto sekä kaikki nuoren elämään kuuluva oli esillä valmennuksissa. Ryhmävalmennuksissa tehtiin myös vierailuja alueen eri toimijoiden luo ja pyydettiin toimijoita valmennustilanteisiin kertomaan omista toiminnistaan.

Vertaiskehittäjä oli ryhmävalmennuksissa mukana tuomassa nuorille kokemusosaamista ja vertaisuutta. Ryhmävalmennuksissa käyneet nuoret olivat kohderyhmän sosiaalisimpia nuoria ja he saivat valmennuksista myös sosiaalista aspektia ja vertaisuutta toisiltaan. Enemmistö Löytäjien toiminnassa mukana olleista nuorista ei kaivannut ryhmävalmennusta, vaan osallistujat olivat pääasiassa Löytäjien työkokeilijanuoria. Toiminnan aikana kokeilimme myös ryhmätoiminnan siirtämistä Teamsin kautta pidettäväksi, mutta se ei lisännyt valmennusten osallistujamäärää.

2.3. Työkokeilu Löytäjissä

Nuorille mahdollistettiin matalalla kynnyksellä mahdollisuus työkokeiluun Löytäjät-pajassa. Löytäjät-pajan työkokeilu sisälsi digipainotteisia työtehtäviä, kuten mainosten suunnittelua, sosiaalisen median päivitysten tekemistä ja toimintaan kuuluvan asiakasohjausalan kehittämistä. Samalla varmistettiin nuoren kokonaisvaltainen tukeminen. Työkokeiluun kuului myös kierrätys- ja lajittelutehtävät eli nuorille opetettiin samalla myös kestävää kehitystä.

2.4. Jatkotuen varmistaminen

Olenaisena osana syrjäytyneiden nuorten kanssa toimimisessa on jatkotuen varmistaminen. Monilla nuorilla on negatiivisia kokemuksia aikuisten ymmärtämättömyydestä sekä siitä, että heitä on siirretty palvelusta toiseen. Nuori on saattanut joutua kertomaan samat asiat uusille työntekijöille yhä uudelleen. Nuoren kohdalla saattaen vaihto on tärkeää, jotta nuori kokee olonsa turvalliseksi ja jotta luottamus asioiden järjestymiseen säilyy.

Löytäjien toiminnassa huomattiin, että monet nuoret tarvitsevat tukea myös kouluun päästyään tai työelämään siirryttyään. Kun taustalla voi olla monia vuosia jatkunut eristäytyminen ja mielenterveyden ongelmia, tarvitaan jatkossakin tukea ja yhteistyötä eri toimijoiden välillä nuoren hyvinvoinnin tukemiseksi.

3.Toiminnan vaikutukset

Lahden Diakonialaitoksella Löytäjät- toiminta kehitettiin vastaamaan koronapandemian seurauksena nousseeseen Lahden alueen nuorten työttömyystilanteeseen. Toiminnassa tähdättiin syrjäytyneiden nuorten löytämiseen uusien keinojen avulla. Toinen tavoite toiminnassa oli sähköisen asiakasohjausalan kehittämisen Diakonialaitoksen ja välillisesti myös muiden kolmannen sektorin toimijoiden tarpeisiin.

Kohderyhmää eli 16-29- vuotiaita nuoria Löytäjät- toiminta auttaa monin tavoin. Syrjäytyneelle nuorelle aikuisen tuki voi olla käänntekevä asia. Nuoret saavat toiminnasta apua oman polun löytymiseen, digitaitojen vahvistamiseen, vuorokausirytmien ylläpitämiseen, mielenterveysongelmien kanssa kamppailemiseen ja arjen asioiden hoitamiseen.

Löytäjät- toimintamalli

DILA
LAHDEN DIAKONIALAITOS

Vuorikatu 4, 3.krs, 15110 Lahti
www.dila.fi